

več ovčjega mleka dobiti, dam turšiče kuhati in turšično vodo z medom vred, potem postavljam podnevi čbelam za živež, vsaki drugi dan pa bolj slabim panjovem tudi ponoči postavljam ravno te, pa nekoliko bolj medene hrane. Kaj dobro jim je teknila. Opravil sem jo s svojo čbelorejo tako dobro, da so mi za en panj 20 gold. ponujali.

Namenil sem se to zimo vse svoje panjove materi zemlji izročiti; le to bom drugač naredil, da bom dal podolgasto in dosti prostorno jamo skopati in jo z lesom po vseh straneh zadelati; panjove bom potem od vseh strani proste postavil v jamo, odzgor bom tudi pustil prostora za kake 3 pavce; vse skupaj pa bom pokrival z dilami in zemlje nasul za 2 čevlja, in čez vse to še pošev napravil iz starih strešnikov streho, da mokrota ne bo mogla do jame. Žrel ne bom zamašil. Da bi miši ne nadlegovale zakopan panjem, bi bilo pač treba kaj napraviti, pa ker je jama blizu hiše, mislim, da se bo ta žival raji hiše držala kot živeža iskala pri čbelah.

Po mojih mislih bi se utegnili panjovi tudi v vsakem temnem, suhem in tihem hramu dobri čez zimo ohraniti, ako jih čbelar le prav pri miru pustí. — Ali bi se dali slamanati panjovi tudi poti poti tako dobro ohraniti, ne vém, ker slama jim ni kaj ugodna.

Kar bom spet to zimo skusil, bom povedal ob svojem času.

Kako si človek najlože pridobiva znanstev, ki so mu za življenje potrebne?

Ako ima človek pravo željo in resno prizadevo prisvojiti si potrebnih znanstev, ali sploh tega, kar mu je koristno umeti v njegovem življenji in posebno v njegovem stanu, mu podaja obilo priložnost vsaki čas in vsaki hip vsaka stvar, ako jo natanko pregleduje in pretresuje, veliko mesto kakor majhna vasica, gosposko poslopje kakor kmetiška bajta, visoki hrast in nizka travica, grozni slon kakor drobní červ; zvedel bo dobro s tem pregledovanjem, kaj božja, kaj človeška moč, kaj po božji volji narava (natura) in kaj človeška umetnost rodi in izdeluje za naše dobro. Razun tega pa, in ker vsakter nima ne časa ne pripravnosti, pa tudi priložnosti ne, pečati se s preiskovanjem tega, kar na svetu vidi in zapazuje, sta poglavitna pripomočka h takošnemu cilju berilo in pogovor z zvedenimi ljudmi.

1. Korist branja ali čitanja. Navaden in splošen pomoček k dosežbi znanost je branje dobrih bukev. Ono nam prinaša velik dobiček: z berilom se učimo poznati lepe in ukapolne misli imenitnih pisavcov, obilo dobrih in koristnih reči, ktere zadevajo naš stan in njegovo zboljšanje, ali tudi razveseljivnost v našem življenji; se učimo dalje poznati zgodovino preteklih in sedajnih časov in ž njo naravno že mertve ali še živeče modre in slavne možé, ki so slovili in se povikšali ali se še poslavljajo in povikšujejo z izglednim življenjem, z lepimi in velikimi djanji na svetu. S tem dobimo tedaj podučivne in posnemljive izgledne za svoje obnašanje v človeški družbi, in posebno v svojem stanu. Najdemo v nji pa tudi popise ostudnih, neposnemljivih in zatoraj sceloma zaveržljivih znamov ali karakterjev. V berilu pregledujemo in pretresujemo bolje, z večim pokojem, z večo bistrostjo in bolj natanko to, kar želimo zvedeti za svojo korist. — Verh tega, si z berilom človek zboljšava in popravlja svoj jezik, ker po navadi, in kakor mora tudi biti, se bukve pišejo v lepšem in čistejšem jeziku, kakor ga ljudstvo navadno govori. — To se pa dobro vé, da za dosežbo znanost, ktere so nam koristne v našem življenji, potrebujemo prvič skerbne pazljivosti in da natanko gledamo na glavno stvar, od ktere govorijo bukve, ki nam pridejo v roke, to je, na njih zapopadek, kateri ima biti primeren našemu stanu in našim potrebam; niso vsake bukve za vsakega človeka; in drugič natančnega in pravega pretresovanja s pripomočjo svoje lastne pameti, ali je

namreč vse resnično, koristno in dobro, kar se bere ali kar se najde v bukvah, ki nam pridejo v roke. Z berilom mora biti tedaj združeno tudi natančno razsojevanje bravca, kar se tiče zapopadka bukev, ako mu imajo prinašati korist, ktere želi in išče v njih. Ne smé se misliti, da vse, kar je pisano v bukvah, mora biti dobro, koristno in resnično, čeravno se nam je spervič to zdelo; nič ni tedaj nespačetnejšega kakor mnenje, da naše misli in naše djanja se imajo vselej ravnati po tem, kar smo našli in brali v bukvah, kakoršnih koli si bodi, brez vsega razložka. Ljudi, ki v branji in po branji se terdo deržijo tega, kar so v bukvah našli, brez vsega razložka, poznamo lahko kot takošne po njihovem djanji in po njihovi terdovratnosti v govorjenji z drugimi, ker oni govoré navadno zmiraj le po tem, kar so brali, ne pa po tem, kar bi sami imeli misliti po svoji pameti prav rabljeni. Vidimo pa nasproti, da pameten človek, ki natanko in skerbno premišljuje to, kar bere ali tudi sliši od drugih, in kateri poprej, ko vzame za dobro kar je bral ali slišal, govori po navadi s pokojem in se sploh lepo obnaša v vsaki priložnosti, ker on je združil z berilom ali tudi s poslušanjem svojo lastno razsodbo — je zbiral in si prisvojil to, kar je bolje, kakor čbelica po raznih cvetlicah.

2. Korist pogovora. Pogovor, ako ni le prazno kvantanje, nam daja zvedeti veliko dobrih in znanja vrednih reči, od kterih nič ni še v bukvah pisanega, morebiti zato, ker te reči so še prenove. V pogovoru z ljudmi se nam večkrat lože razbistri to, kar nam je bilo poprej nerazumljivo ali temno. Pogovor z drugimi nam daja priložnost povedati in odkriti jim stvari, ktere smo imeli tako rekoč skrite v notranjšini svoje duše, tedaj razvijati in pokazati jim nje zaklade, to je, zbrane znanstva, ktere si je bila ona poprej prisvojila z berilom ali pa tudi po kakošni drugi poti. Kaže se nam po tem primerna in ugodna pot, po kateri moremo pomnožiti koristnost za svoje bližnje, v tem ko se ž njimi pogovarjamo. V slobodnem in prijateljskem pogovoru se bolj izbujajo in oživljajo moči našega uma, in se zraven tudi povikšujejo in krepčajo, — vse to pa vendar le, kadar se pogovarjamo s pametnimi in podučenimi ljudmi. Misli in čutleji se morajo razodevati, če ne, se skazuje, kakor marsiktero blago, ako se ne razklada in na zrak ne stavi.

Iz tega, kar se je tukaj v kratkem reklo, se vidi, da toliko berilo kolikor pogovor nam prinaša obilo dobrega in koristnega, ker od ene strani človek, ki je kaj bral in je učen, ako se pa z nobenim ne pogovarja in sploh nobenemu ne pojavlja ali na znanje ne daje svojih znanstev in svojih vednost, je podoben lakomniku ali skopcu, kateri nabira in na kup spravlja denar le, da ga zapira; od druge strani pa človek, ki se rad pogovarja pa ničesa ne bere, ne vé, kaj da bi govoril, kadar pride v družbo z podučenimi in pametnimi ljudmi, ali se pa skazuje kot sitnega, dolgočasnega in nepreterpljivega žlabrača, če si ni poprej z berilom dobrih bukev pripravil koristnih in potrebnih znanstev, ki mu služijo v družtvenem življenji, za ktero smo vsi rojeni na svetu. Saj človek nima živeti osamljen, ampak v zvezi in družtvu s svojim bližnjim. Verdelski.

Ozir po domači.

Vraže primorskih Slovencev.

Vraž je toliko med našimi Slovenci, da je joj! Od teh je bilo mnogokrat govorjeno v „Novicah“, v „Vedežu“ in v „Slovenski Bčeli“; naj še dostavim, kar je meni znanega.

Da so res copernice, coperniki, škrateljnitd., si ne dá neomikani Slovenec nikakor iz glave izbiti, zakaj tako je slišal od svojih rajnkih in drugih starih ljudi, in mora res biti, naj kdo temu nasproti reče, kar koli hoče! Copernice so v zvezi s hudičem, in z njegovo pomočjo zamorejo veliko veliko storiti, posebno pa škodovati bližnjemu na blagu in na zdravji. Če komu kdo v hiši zbolí, mu je že narejeno; če živina boleha, je že neka copernica (ali pa kak copernik) ji škodovala. One stopajo v megli in v oblake,